

ERK. 1907 JUN. 30.

Sz.

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Banca Poporală” Dej, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare” Miercurea, „Cassa de păstrare” Săliște, „Chiorana”, „Cordiana”, „Covineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia” Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănițerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Industria”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoțana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Sîlvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana”, „Zlăgnea”, „Agricola”,
însoțire economică de magazin și anticipațiuni, Hunedoara.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

DIRECTOR
IOAN I. LAPĚDATU.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul IX.

Sibiu, 30 Iunie 1907.

Nr. 26.

Concurența.

IV.

Urmăm a încheia seria acestor articoli prin câteva reflexiuni asupra concurenței dintre băncile noastre.

*

Deja în articolul prim am arătat că o concurență justă și echitabilă ce s'ar naște între băncile române numai îmbucură ne-ar putea, pe deoparte pentru că dobânda împrumuturilor s'ar reduce, spre binele și folosul populației noastre, pe de altă parte pentru că aparatul tehnic și administrativ al institutelor financiare în mod firesc ar trebui să se îmbunătățească, să se perfecționeze.

Tot cu aceea ocaziune însă am atras atențiunea și asupra unor inconveniente ce eventual le-ar putea produce concurența, cu deosebire dacă nu se poartă deschis, sincer și cu precauțiunea de lipsă. Special ne-am exprimat temerea că nu cumva râvna de câștig și ambiția de a arăta cu orice preț rezultate să nu ne ademenească la o plasare prea exagerată a capitalurilor, deci la o acțiune împreunată nu arareori cu rizicuri mari.

Se naște acum întrebarea: între împrejurările noastre întrucât ne putem aștepta la urmările bune ale concurenței, arătate mai sus, și întrucât la inconveniente indicate în rândul al doilea?

Iată răspunsul nostru.

Acolo, unde fondările nouă au fost și sunt justificate de adevărate necesități economice, de dezvoltarea culturală, socială și materială a populației — concurența poate avea urmări bune și folositoare.

În asemenea locuri conducătorii și susținătorii institutelor noastre de bani vor trebui întâi de toate să-și dea seamă de situațiunea ce li s'au creat și special ceace li-o vor crea

relațiile viitoare, să se deprindă cu acestea și să-și acomodeze afacerile în conformitate cu noile stări. Ei vor trebui în primul rând să reducă dobânda împrumuturilor de tot felul — cum s'a arătat în cele două articole precedente — ca cel puțin clientela românească să o poată câștiga întreagă pe sama băncilor noastre. Vor trebui mai departe să caute să facă plasări nouă — nu însă exagerate și riscate — pentru ca cu mulțimea afacerilor să contrabalanseze pe cât e cu putință reducerea etalonului de împrumuturi. Natural, că și cu aceste plasări — tocmai prin faptul că băncile sunt multe — nu se va putea merge prea departe. De aceea va trebui să ne uităm și după alte izvoare de câștig și venit, adică, și după alt mod de a plasa capitalurile, nu numai la împrumuturi. A indica aceste izvoare de câștig și de venit însă — fie și numai în parte — e aproape cu neputință. Ele depind de loc, timp și conjecțiuni. Datorința singuraticilor conducători de bănci este să le știe află și prinde în momentul cel mai oportun. Din acest motiv nici nu ne putem extinde asupra lor. Putem aminti însă că — pe lângă modalitățile expuse — singurul mijloc hotărât și posibil cu care s'ar mai putea ajuta în situațiunea dată, cu care s'ar putea contrabalansa scăderea etalonului de împrumuturi este reducerea la strictul necesar a cheltuielilor de administrație și a eventualelor venituri mai mari a unora și altora dintre cei grupați în jurul băncilor noastre. Alte mijloace de ajutorat — greu de închipuit. Cu toate acestea, și numai prin cele indicate, concurența va putea fi atât băncilor cât și poporului de folos și ajutor.

*

Cu totul tot altfel va fi acolo unde nu necesitățile economice motivate, ci considerațiunile de altă natură — veleități perso-

nale, confesionale etc. — au dat și dau naștere la fondări nouă. Acolo concurența de bunăsimă nu va fi scutită de urmări neplăcute. Acolo afacerile nu vor fi regulate prin legea firească a ofertei și cererii, ci se vor întocmi după legăturile, omnipotența și — dacă voiți — și slăbiciunile omenești. Clienții nu se vor schimba de sine, ci se vor lăsa trași într-o parte sau alta dupăcum se vor alege mijloacele și se vor întrebuița forțele. Reducere de interese chiar dacă se face, de cele mai multeori nu se face în scop de a veni în ajutorul poporului, ci cu intenția de a răpi clientela cutărei sau cutărei bănci. Ba prin unele locuri, râvna de a arăta cu orice preț rezultat, de a putea înșiră cifre cât de multe în bilanțurile lor, fac pe unele bănci să acoarde creditele mai ușor ca până acum, să acoarde chiar și la astfel de persoane cari când e vorba de a ajunge la bahi, puțin le pasă de dobânda ce o plătesc. În aceasta aflăm noi pericolul unei plasări exagerate și riscate.

Poate unora nici nu le va veni a crede cele expuse aci. Credem însă că se vor găsi și de aceia — și încă destui — cari să recunoască aceste stări triste, de adevărate. Din parte-ne am putea aduce destule exemple cu cari să dovedim scrisele și afirmațiunile noastre. Nu o facem pentru că cu greu am putea evita susceptibilitățile și supărările. Și ne-am bucura dacă n'ar trebui s'o facem nici odată, dacă ne-am recunoaște greșelile și am căuta să ni-le îndreptăm. Căci dacă nu găsim teren potrivit, dacă nu putem desvoltă o activitate firească, s'o recunoaștem mai bine, și să nu forțăm lucrurile ca să nu ne periclităm mijloacele. Mai bine cu banul în pungă, decât cu ambiția deșartă.

Avem convingerea că acest soi de concurență se va nimici de sine, îndată ce i-se vor arăta efectele. Va fi de ajuns, de pildă, să se peardă pe ici pe colo unele dintre capitalurile plasate în mod prea exagerat și mai puțin precaut; ori să se experieze că jertfele ce se aduc pentru înființarea și susținerea băncilor de concurență nu stau în proporție cu rentabilitatea lor, ori în fine că ambiția de a fondă și susține bănci de concurență e împreună mai mult ca orișicare alta cu responsabilitate și trudă — și reacțiunea trebuie să urmeze.

Atunci curentul nesănătos al decentralizării va trebui să facă loc curentului de centralizare și consolidare.

Dar până atunci?

I. I. L.

Situațiunea economică a României.

Marele ziar politic-economic „Pester Lloyd“ publică în numărul din 20 crt. un articol datorit corespondentului său din București, un bun cunoscător al situațiunei, care deși nu se poate numi amic al României, face mai multe constatări importante, cari credem că merită să fie cunoscute și de cercurile noastre financiare, oricât de neînsemnate ar fi relațiunile noastre comerciale cu regatul român.

Corespondentul numitului ziar declară mai întâi de neîntemeiate știrile îngrijitoare răspândite mai ales de presa străină despre situațiunea economică a României. Deși lucrările agricole au fost mult îngreunate prin o iarnă neobicinuit de lungă și o primăvară afară din cale călduroasă, prin ceea ce prospectele de seceriș au devenit mai puțin favorabile, decât în ultimii ani, totuș în urma ploilor binecuvântate, cari au căzut înainte cu vre-o două săptămâni în toată țara, se poate spera cu toată încrederea, că de astădată nu vor avea drept pesimiștii.

În tot cazul situațiunea de azi a României nu se poate compara cu cea din anul critic 1899, pentru că aproape toate împrejurările, cari au provocat și mai ales au agravat criza de atunci, azi nu mai există. Recolta, eventual slabă, nu se poate compara cu cea din 1899, pentru că urmează unui șir de ani agricoli abundanți și mai ales unui an, în care România a înregistrat cea mai bogată recoltă de când există ca stat.

Câteva cifre vor dovedi aceasta: În anul 1898 erau cultivate cu grâu 1.45 milioane hectare, cari au produs 20.6 milioane hectolitri, adică în mediu 14.2 hectolitri pe hectar. În 1906 pe 2.02 milioane hectare s'au produs 40.12 milioane hectolitri sau 19.8 hectolitri pe hectar. Teritorul cultivat cu grâu a crescut din 1898 cu aproape 50 procente, iar recolta tocmai la dublu. Cu porumb (cucuruz) eră cultivat în 1898 un teritor de 2.12 milioane hectare, care a produs 35.9 milioane hectolitri, în mediu 15.2 hectolitri pe hectar; în 1906 s'a produs pe 2.08 milioane hectare 46 milioane hectolitri porumb, deci în mediu 22.1 hectolitri pe hectar. Aci a rămas suprafața aproape egală, dar productivitatea a crescut în măsură însemnată. Și tocmai aceste cifre sunt decizive, când e vorba a judeca situațiunea României. Recolta excelentă de porumb a anului trecut este singură suficientă pentru a alungă orice temeri, dat fiind că mijlocul principal de traiu al țaranului român este porumbul. În total recolta României din 1906 a dat: 40.12 milioane hectolitri grâu, 3.13 mil. hl. săcară, 11.81 mil. hl. orz, 9.22 mil. hl. ovăs, 46 — mil. hl. porumb, 0.21 mil. hl. rapiță, 1.34 mil. hl. fasole, 0.21 mil. hl. mazăre, 0.19 mil. tone napi de zăhar, 1.76 mil. hl. vin, 1.5 mil. hl. prune etc. iar valoarea totală a recoltei este evaluată la 900 milioane lei.

Adevărat, că o mare parte a acestor produse se exportează, însă exportul cerealelor nu face mai mult de a treia parte din exportul total al României, care în anul 1905 a fost de 457 milioane lei, și au rămas deci proviziuni însemnate în țară. Dacă în timpul răcoalelor țărănești au căzut multe cereale pradă flăcărilor, totuș perderile nu sunt așa de mari, cum s'au taxat în primele momente de cea mai mare iritațiune.

Afară de aceste proviziuni România mai dispune și de alte resurse, cari nu le avea în anul critic 1899, și mai întâi resurse industriale. Industria României a luat în anii ultimi un mare avânt, și lucrează acum

chiar și pentru export. Ajunge să amintim că în 1905 s'au exportat 52,000 tone de petrol brut, 120,000 tone petrol de luminat, 90,000 tone ulei mineral și 49,000 tone benzină, iar astăzi exportul în acest articol s'a duplicat. Țara are în pădurile sale, a căror exploatare a început abia de curând un izvor de nesecat bogăție. În anul 1905 s'a exportat lemn brut și lucrat în valoare de 27 milioane lei. Aceste câteva cifre sunt de ajuns pentru a dovedi că despre o situațiune desperată azi nu mai poate fi vorba.

România avea până în 1900 un bilanț comercial pasiv, de atunci încoace bilanțul s'a încheiat de regulă cu un escedent, care pe anii 1900—1905 a fost în mediu de 62 milioane lei. Special în anul 1905 exportul de 457.1 milioane arată față de import (337.5 milioane) un escedent de 119.6 milioane lei în favorul României. Dacă am presupune cazul cel mai rău, anume că toate cele 84 milioane lei prevăzute pentru datoria statului se plătesc străinătății, tot ar mai rămâne un escedent de 35.6 milioane lei în favorul României. Din datoria statului de 1443½ milioane lei, acum doi ani se considerau după un calcul ca plasate în țară 10%, dar în cursul acestor doi ani de progres economic fără îndoială acest procent a crescut mult în favorul României.

Pentru a judecă actuala situațiune este de mare importanță creșterea averii naționale. Ministrul de finanțe de acum a calculat că averea națională a României din 1879 până azi s'a împătrit. Iată câteva cifre. În 1885 depozitele la casa de depuneri a statului erau 6 milioane lei, la 31 Decembrie 1906 erau 57.4 milioane lei și în același timp efectele depozitate făceau 337 milioane lei. Depozitele de efecte la Banca națională fac 83 milioane. Creditul fonciar român (rural) a emis scrisuri fonciare de 299 milioane lei, din cari 260 milioane sunt în țară. Creditul fonciar urban de București are 161½ milioane scrisuri fonciare în circulațiune, din cari aproape 140 milioane sunt în țară. Efectele depozitate la institutele de bani obligate la publicitate fac 70 milioane lei etc. Din toate acestea reiese că România are azi însemnate rezerve de capital în țară.

Deasemenea nici finanțele statului nu inspiră temeri. După criza din 1899, cheltuielile statului au fost reduse la un minim, care eschide posibilitatea unui deficit. Urmarea acestei prevederi este că din 1901 veniturile au întrecut regulat cheltuielile și anume:

în 1901—1902	cu 21.21 milioane lei,
• 1902—1903	„ 32.32 „ „
• 1903—1904	„ 28.66 „ „

Chiar și în 1904—1905, când România a avut o recoltă foarte slabă, mai ales în porumb, încât a trebuit să importeze, încă a rămas un escedent de 6.47 milioane lei. În 1905—1906 (anul jubilar) a fost cel mai mare escedent (45.44 milioane lei). Pentru exercițiul 1906—1907, încheiat la 30 Aprilie crt. încă rezultă după socotelile provizorii un escedent de aproape 50 milioane lei. Pe timpul răscoalelor țărănești, când au luat liberalii cârma în mână, soldul tezaurului public era 103.68 milioane lei, și anume 9 milioane număr, 39 milioane în depozit la bănci din străinătate și 44 milioane la casa de depozite română.

Dacă cu toate acestea, precum se svonește, România intenționează contragerea unui împrumut, apoi acesta desigur că nu se face pentru acoperirea vreunui deficit financiar, ci pentru acoperirea creditului de 72 milioane lei votat de cameră încă în anul trecut pentru investițiuni urgente și reparaturi la căile ferate, cari nu mai satisfac cerințelor tot mai mari ale circu-

lațiunii și pentru armată. Pertractările fostului ministru de finanțe conservativ în această privință nu s'au putut termina din cauza divergențelor iscate între dânsul și ministrul prezident, la cari s'au adaus apoi răscoalele țărănești, cari au provocat căderea guvernului conservativ.

Afirmațiunea, că guvernul liberal voiește să reducă cheltuielile, este a se înțelege așa, că fiind reducerea cheltuielilor un punct cardinal din programul liberalilor, a fost aplicat la budget, dar nicidecum din motiv că doar s'ar fi temut de un deficit bugetar. Liberalii au pretins reducerea bugetului încă de pe timpul avântului financiar, când se aflau în opoziție.

Tot astfel se poate caracteriza și situația comerțului. Deja prin criza din 1899 au putut trece numai cei mai harnici și mai bine situați comercianți. Aceștia s'au dat apoi a fi mai prevăzători, și, ca să nu fie surprinși de nici o eventualitate, au redus sau au stornat cu totul comanda deja făcute. Proprietarii pângubiți, singurii al căror credit ar putea părea slăbit, au perspectiva la o desdaunare și ajutor pozitiv al statului, care garantează pentru împrumuturile contractate dela Banca națională, în raport cu pagubele suferite. Aceste împrumuturi se încuvințează cu 5 procente, având a se achita în curs de trei ani.

Ce e drept situațiunea nu e așa de bună ca în anul trecut, dar nici pe departe așa de îngrijitoare, cum o descriu unii. Astăzi nu se știe, dacă statul va încheia cu deficit, teama însă că recolta ar fi nimicită a dispărut. Din faptele și datele acestea chiar și cel mai pesimist trebuie să conceadă, că știrile alarmante răspândite, sunt cu totul neîntemeiate, și că statul este înarmat pentru a suporta criza răscoalelor țărănești.

(—n.)

Emigrările.

Din prilejul că Liga fabricilor ungare a găsit că e necesar să discute chestia emigrărilor într'o anchetă și să invite la aceasta toate corporațiunile înrudite și ministerele interesate, — dl Dr. *Alexandru Matlekovits*, membru al Casei magnaților, discută această chestie într'un număr mai recent al unui mare ziar economic din patrie.

Între altele dl Matlekovits constată că: emigrările la America în ultimii zece ani au luat dimensiuni înspăimântătoare. Au emigrat la America în anii:

1886—1890	rotund	25,725
1891—1895	„	25,006
1896—1900	„	32,056
1900—1905	„	110,187 persoane.

Ultimii ani ne dau următoarele cifre. Au emigrat la America în anii:

1898	22,065
1899	43,394
1900	54,267
1901	71,474
1902	91,162
1903	119,944
1904	97,340
1905	170,430
1906	186,000
până în Iunie 1907	124,000

Aceste cifre vorbesc clar și fac asupra fiecărui cugetător o tristă impresiune, pentru că pierderile ce se cauzează prin exportăție de oameni unei țări și așa nu destul de împopulată, nu se pot calcula. Pentru

aceea chestia emigrărilor este una din afacerile cele mai grave, cu care trebuie să se ocupe toți factorii noștri economici, administrația, guvernul și legislativa.

În deslegarea chestiei emigrărilor trebuie aflate înainte de toate cauzele emigrării și creșterii treptate ale acestora. Fiindcă și în anii buni emigrarea nu numai scade, ci de zece ani crește constant, este sigur că emigrarea este bazată adânc în referințele sociale și economice ale țării noastre... Drept cauză însemnată a emigrării sunt considerate agenții pentru emigrări; de aceea s'a și încercat regularea chestiunii emigrărilor prin art. de lege IV: 1903. Totuși emigrările au crescut și cresc mereu.

Cauzele emigrării — după părerea autorului — rezidă în împrejurările economice și sociale ale țării. În ultimii 30—40 de ani Ungaria s'a dezvoltat rapid în toată privința și și-a însușit grabnic progresele tehnice, cari cauzează avântul economiei în toată lumea. Să avem în vedere numai dezvoltarea agriculturii prin introducerea mașinilor, anume a mașinilor de treerat; acelea execută acum, într'o săptămână lucrul, care odinioară ocupă pe agricultori iarna întreagă. Să considerăm avântul referințelor vieții, care îl aduc cu sine sporirea uriașe a căilor ferate; comerțul a dus mărirea nouă până și în cel mai îndepărtat sat; să considerăm numai introducerea petrolului ca articol de iluminat și să asemănăm împrejurările actuale ale iluminării locuințelor chiar și în cel din urmă sat cu cele înainte de 20 de ani. Se nasc nouă trebuințe prin comerțul mai viu, care este favorizat de ieftinul tarif pe zone; chiar și în urma obligamentului militar general cea mai mare parte a populației învață a cunoaște viața de oraș și după sfârșirea serviciului se reîntoarce acasă săturat cu nouă trebuințe. Populațiunea are azi cunoștință de trebuințe mai mari, simte lipsa de mijloace pentru satisfacerea acestora, stăruie să-și facă viața mai comodă și pentru aceea cere venite mai bune, câștig mai mare. Deodată cu sporirea trebuințelor populației cresc în mod uriaș și cerințele statului, ale municipiilor, ale comunelor și ale bisericilor. Aceste trebuințe e necesar să fie acoperite prin o împovărare mai mare (contribuțiuni directe și indirecte) impuse populației, care în urma sporirii trebuințelor sale simte lipsă pe venite. La toate acestea se mai adaugă împrejurări cari scumpesc viața. Devastarea viilor prin phylloxeră răpește mii și mii din câștigul său. Curenteles anticapitaliste, anume goana contra căilor vicinale, aduc o întrerupere de mai mulți ani în construirea drumurilor și prin aceasta pierderea câștigului regulat la lucrarea pământului și la construcțiuni. Agitațiunea socialdemocraților și organizația puternică a reuniunilor de specialitate fac ca grevele să devină regulă în viața economică. Scumpirea celor mai însemnate mijloace de traiu și a locuințelor continuă neîntrerupt. Și în aceste rezidă cauza emigrărilor. Bilanțul social și economic al părții celei mari a populației noastre este pasiv: are mai multe trebuințe decât odinioară, are de a purta sarcini publice mai mari, are, conform împrejurărilor, venite mai mici ca odinioară, și pe lângă aceste trebuie să lupte cu scumpetea generală.

Între astfel de împrejurări nu-i nici o mirare dacă referințele americane îl ademinesc pe tânărul și muncitorul ungar... care cu banul câștigat acolo adesea se reculege și-și întemeiază un viitor mai bun... Sumele trimise de emigranții noștri din America în ultimii ani se ridică peste 250 milioane coroane...

Marea diferență ce există în privința socială și economică între lucrător în țara noastră și în America,

și care este în defavorul țării noastre, e cauza principală a năvălirii în America. Orice măsură care reduce această diferență, va combate emigrarea. Oprești și orice fel de șicane numai agravează boala. Luarea de măsuri sistematice din partea antreprenorilor, a societății, a guvernului, a statului și legislației, cari să ridice încet dar sigur situația materială a poporului, cari să slăbească pofta de câștiguri mai mari în America, cari să facă a fi apretiată rămânerea în țară: aceste sunt mijloacele contra poftii de a emigră. Panacee nu sunt, de azi pe mâine lucrurile nu se pot îndrepta. Toți ramii economici trebuie ridicați cu mai multă circumspecțiune și grijă, pacea dintre lucrători și patroni trebuie restituită și viața în țară trebuie să se facă plăcută. Atunci și numai atunci emigrarea va înceta.

* * *

Tot despre emigrări scrie și S. Sa Dr. Vasile Hossu, episcopul Lugojului. De Sa a călătorit dela Fiume până la Palermo pe un vapor al Societății „Cunard“, împreună cu 200—300 de români, în cale spre America.

El episcop, îndeosebi pe baza informațiilor primite direct dela emigranți, reduce cauzele emigrărilor la 5, anume:

1. Cei mai mulți se duc în America în speranța sigură a unui câștig mai bun, prin urmare a unui traiu mai tignit la bătrânețe.

2. Un alt motiv, care pe mulți îi duce la America este, că aici acasă s'au îndatorat și nu-și pot scăpa averea ce o au decât mergând în America, unde li-se îmbie modru de a se susține și de a și pune la o parte din câștig, ca să scape de datorii.

3. Alt principal motiv al emigrării este a se căută în cei emigrați deja, cari cu epistolele, dar mai ales cu banii ce-i trimit la cei de acasă, chiamă și îndeamnă pe rudele și cunoscuții lor, să le urmeze și ei pilda.

4. Agitațiunile socialiștilor le socotește drept ultima cauză a emigrărilor.

5. Reclamele firmelor de emigrare. +

Muzeul agricol ungar.

Prin art. de lege XXXIV din 1900 s'a votat suma de K 2.500,000 pentru ridicarea unui edificiu monumental al muzeului.

La 9 Iunie a. c. edificiul muzeului a fost pedepplin terminat și aranjat și înălăuntrul, astfel că a putut fi inaugurat în prezența maiestății sale regelui, a casei domnitoare, a guvernului, a membrilor camerei, a membrilor casei magnaților etc.

Partea renesans a edificiului cuprinde articolele privitoare la agricultură, partea gotică conține silvicultura, vânăatul și pescăria, în partea romană e așezată biblioteca și sala de cetire.

În partea dreaptă dela intrare este așezat grupul agrogeologic, care se ocupă de referințele solului țării: mostre de pământ, rechizite agrogeologice, harte, și icoanele cu proiecțiuni ale institutului geologic.

În fața acestui grup este așezată statistica economică, în care se scoate în relief dezvoltarea reuniunilor agricole, a cercurilor agricole ș. a., precum și distribuția fabricelor agricole și a ramilor de industrie în țară. Clasa plantelor de cultură conține toate semințele plantelor de cultură, plantele de nutreț și napii de zahăr, soiurile de cucuruz, plantele medicinale, soiurile de îngrășăminte ș. a.

Din această clasă se trece în clasa *horticulturii* unde se văd diferitele poame ce se produc în singuraticile regiuni ale țării și diferitele modele ce se întrebunțază la cultura pomilor. Harte pe pereți arată cum sunt răspândite singuraticile soiuri de poame în patrie. Aici se află tot ce trebuie știut referitor la cultura poamelor și legumilor.

În vecinătatea acestei grupe se găsește aranjată clasa *boalelor de cari sufer plantele* și apoi clasa *animalelor stricacioase și folositoare* plantelor.

În clasa *viieritului și vinăritului* sunt zugrăvite toate soiurile de *struguri* din patrie, împreună cu diferitele soiuri de *altoire*, cu *soiurile de pământ* în care prosperează viile, cum și cu *rechizitele și mașinile* întrebunțate la cultura viilor și manipularea vinului.

Importantă e apoi grupa *mașinilor și rechizitelor* ce se întrebunțază la *lăptărit*, cum și produsele acestui ram al agriculturii.

În economia modernă va avea pe viitor tot mai mare importanță *industria agricolă*. În această grupă sunt reprezentați toți ramii industriei agricole începând dela *industria morăritului* până la *industria de casă*.

Interesantă e *colecția* din domeniul *istoriei agriculturii* din patrie: *mașini și rechizite agricole*.

Lângă această clasă este așezată *colecția* referitoare la *construcțiunile agricole*.

Prima grupă din etaj este destinată *culturii cailor*. Aici se găsesc icoanele armăsarilor celor mai vestiți. Lângă această grupă sunt colecțiile referitoare la *cultura tuturor animalelor*: aici e clasa *veterinăriei* și colecțiile referitoare la *cultura animalelor cornute, a porcilor, oilor, galitelor și a iepurilor domestice*.

Aici sunt aranjate modele și suveniruri istorice referitoare la *ocupațiunile patriarhale, la vieța de pescari și păstori*.

În vecinătatea acesteia este expusă *colecția învățământului de specialitate agricol*, care prezintă mai ales prin harte și icoane dezvoltarea și starea actuală a învățământului agricol. Aici sunt expuse și opurile profesorilor dela institutele de agricultură. În etaj se mai află și *colecția* referitoare la *ingineria de cultură*.

Toate clasele și grupurile au fost aranjate prin distincți specialiști.

Fără îndoială acest muzeu este o instituție economică importantă și vrednică de a fi cercetată și din partea Românilor. S.

JURISDICȚIUNE.

Responsabilitatea membrilor la tovarășii.

La tovarășii cu responsabilitate limitată membrii sunt responsabili în măsura părților fundamentale subscrise și nu în măsura plăților efectuate în contul cuotelor. (Tribunalul reg. din Neoplanta sub Nr. 7987/1906).

Publicarea bilanțului pe cale ziaristică.

Sunt unele societăți pe acții și peste tot întreprinderi obligate la publicitate, cari, pe baza statutelor lor, nu publică bilanțul în ziare, ci simplu îl trimit acționarilor pe poștă.

În urma unui caz concret de natura aceasta, ajuns spre decizie la forurile judecătorești, Curia regească a enunțat, prin decisiunea sa Nr. 1095/1907 dela 8 Maiu a. c. că: *bilanțul trebuie publicat pe cale ziaristică chiar și în caz când statutele n'ar conține în direcția aceasta nici o dispoziție.*

Compezanța în circulația comercială.

Forurile judecătorești din Germania au avut să decidă nu de mult un proces interesant, și anume: un comerciant a pârît pe un alt comerciant, cu care de altcum avea un proces civil, pentru vătămare de onoare, fiindcă cel din urmă a șters de pe o carte postală cuvântul „Cu toată stima” tipărit înaintea subscrierii. Păritorul a susținut că contrarul său a întrelăsat cu intențiune întrebunțarea formei compezante uzitate în comerț, pentru a indica astfel că nu-l ține vrednic pe adresatul de stima sa. Instanța primă a absolvat pe pârît, cu motivarea, că neaplicarea cuvintelor „Cu toată stima” încă nu exprimă dispreț. Tot astfel a hotărât și instanța a doua. 5

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 26 Iunie 1907.

Săptămâna a treia a luni curente n'a adus nici o îmbunătățire a situațiunei financiare. Rezerva de bilete a băncii austro-ungare abia a crescut cu 4.1 milioane K față de 29 milioane în aceiaș periodă din anul trecut. Intregă rezerva de bilete a fost în 22 crt. de 118.9 milioane față de 241.6 milioane în a. tr., iar pretenziunile băncii erau în aceiaș zi 617.8 milioane, pe când în a. tr. numai 450.6 milioane K.

Considerând că în săptămâna ultimă a acestei luni cererea semestrală este totdeauna foarte mare, că discontul privat a ajuns deja egal cu rata băncii, și că pentru răscumpărarea cupoanelor de 1 Iulie trebuie nu mai puțin de 202.52 milioane K; prin urmare banca poate satisface cererile extraordinare de mari ale pieții numai punând în circulațiune și bilete supuse la dare, ședința plenară ținută la Budapesta în 27 crt. a băncii a decretat pe neașteptate urcarea etalonului oficial pentru escont dela 4½% la 5% și pentru lombard la 5½ și 6%. Aceasta măsură atinge de sigur în mod foarte simțitor și institutele noastre financiare avizate la reescont. (-n.)

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„*Banca Poporală*”, institut de economii și credit soc. pe acții în Caransebeș, și-a început activitatea la 20 crt. Se ocupă cu Escontul de cambii, împrumuturi cambiale cu acoperire ipotecară și primirea de Depozite spre fructificare. *

„*Brașoveana*”, reuniune de păstrare și împrumut din Brașov, înregistrându-și firma, și-a început activitatea la 25 crt. Noua reuniune se ocupă cu primirea de depuneri spre fructificare, acordă împrumuturi pe cambii, împrumuturi ipotecare și pe obiecte de valoare; asemenea face și alte transacțiuni de bancă. *

„*Frăția*”, institut de economii și credit soc. pe acții este numele unui nou institut de bani românesc înființat în Agnita (com. Sibiiului) cu capital societar de K 35,000 în 350 acții à K 100. Membrii direcțiunii acestui institut sunt domnii: Ioachim Muntean, Ioachim Părău, Nic. Gavrea, George Borzea, Teodor Petru, Alex. Bărsan și Ioan Crăciun.

În Agnita, precum se știe, există deja de mai înainte un institut de bani românesc *Filiala „Cordiana”*

din Fofeldea, peste care s'a infintat acum, spre bucuria străinilor, acest al doilea institut.

„*Progresul*“, reuniune economică-industrială și bisericască, este titlul unei noue societăți românești pe cale a se infintă în Brașov, suburbiul Scheiu-Tocile. Pe Duminecă 30 crt. este convocată adunarea generală de constituire, cu următoarea ordine de zi: 1. Deschiderea adunării și constituirea ei prin alegerea unui președinte adhoc și a unui notar. 2. Cetirea și discutarea statutelor. 3. Inscrierea membrilor. 4. Constituția provizorie a reuniunii prin alegerea comitetului și a funcționarilor ei.

Convocarea este subscrisă de d-nul Vasile Sfetea ca președinte provizor și dl George Maciucă, secretar.

„*Solidaritatea*“, asociația institutelor noastre financiare și-a convocat adunarea generală de constituire pe 16 Iulie a. c. în Sibiu cu următorul program: 1. Constituția adunării generale. 2. Raportul fondatorilor despre subscrierile intrate și plățile făcute și deciziune cu privire la absolvirea fondatorilor. 3. Deciziune cu privire la constituirea societății. 4. Stabilirea statutelor. 5. Alegerea Direcțiunii. 6. Alegerea Comitetului de supraveghiere. 7. Fixarea taxelor și diurnelor revizorilor experți.

„*Tovărășie de conzum și valorizare pe acți*“. Sub firma aceasta s'a infintat de curând în Viștea-inferioară (com. Făgăraș) o nouă instituție economică românească.

LEGISLAȚIUNE.

Reforma legii de comasare. În ședința dela 15 crt. ministrul de justiție Günther a prezentat camerei ungare un nou proiect de lege, pus deja de mult în perspectivă și intitulat: „*Modificarea și completarea art. de lege LV: 1871, XLV: 1880 și XXIV: 1892 privitori la segregare (regularea posesiunii), proporționare și comasare în părțile ardelenale ale țării și pe teritoriul fostelor comitate Crasna, Solnocul-de-mijloc, Zarand și a fostului district Cetatea-de-baltă*“.

Precum arată acest titlu lung este vorba de reforma parțială a tuturor legilor, cari regulează posesiunea în Ardeal. Scopul principal urmărit de noul proiect de lege este de a apăra interesele foștilor urbariași și a micilor proprietari din Ardeal și ținuturile amintite, cărora până acum nu le-a fost dată posibilitatea de a-și împărți proprietatea de pământ comună. El este chemat mai departe a simplifica și accelera procedura de până acum la segregări, proporționări și comasări.

Proiectul de lege se compune din XVII art. prin cari se modifică §§. 4 al art. de lege LV: 1871; 6, 8, 9, 25 și 32 ai art. de lege XLV: 1880 și 7, 13, 14, 15, 33 și 36-a ai art. de lege XXIV: 1892.

În motivarea proiectului se arată abuzurile, ce s'au comis, mai ales spre paguba proprietarilor țărani și pe baza aceasta se motivează dispozițiile cele noue. Conform proiectului pertractarea cererii de comasare este pendentă de opinia prealabilă a ministrului de agricultură, că comasarea este folositoare și practică pentru cei ce o cer. Președintele experților se va numi în viitor din partea tribunalului dintre persoanele apte, imparțiale și neinteresate, (!) designate de ministrul de agricultură. Numărul cel mare al experților se reduce, prin ce scad speșele. Proiectul conține dis-

poziții și cu privire la calificația superioară a inginerilor de comasare. Una dintre cele mai importante dispoziții ale proiectului este, că toate cheltuielile împreunate cu comasarea le anticipează erariul. *

CRONICA.

Posturi vacante. „*Sitmăreana*“ din Seini caută un *practicant*. Salar anual K 840; se recere absolvirea unei școale sup. de comerț și limbile română și maghiară eventual și germană. Termenul concursului este 8 Iulie a. c. st. n. Detaluri se pot vedea în anunțul publicat în Nrul nostru precedent.

Firmă de bancă românească inofenzivă. În o revistă de specialitate maghiară aflăm următoarea notiță nostimă: „Sub firma „*Convocare*“, soc. de credit și economii, se infintează un nou institut de bani în Pianul de sus. Fondatorii sunt.... etc.“.

Societatea botezată „*Convocare*“ este „*Strugurul*“ de a căreia fondare am amintit și noi într'un număr anterior al Revistei noastre.

Datoria comună de stat. La finele lunii lui Maiu a. c. s'au aflat în circulațiune următoarele note de stat: à fl 5 în sumă de fl 1.032,495 și à fl 50 în sumă de fl 243,600, în total fl 1.276,095, care sumă în senzul art. de lege XXXI: 1899 este a se rescumpără pe cheltuiala comună a celor două state dualiste.

Îmbunătățirea sorții funcționarilor. Guvernul austriac se ocupă deja de timp mai îndelungat cu chestiunea: cum ar putea îmbunătăți situația materială a funcționarilor de stat, scăpându-i de sarcinile de datorii ce-i apasă. Autoritățile inferioare au avut termen per 15 crt. pentru prezentarea datelor privitoare la datoriile funcționarilor. Datele intrate se vor prelucra în ministeriul de finanțe și rezultatul, ce se va obține va servi ca bază concretă pentru atitudinea viitoare a guvernului în această chestiune extrem de grea. Cea mai mare greutate zace în faptul, că se pot eruă exact numai datoriile prenotate pe salariile funcționarilor, deși este sigur, că datoriile cari nu ajung la cunoștința oficială a singuraticelor oficii încă reprezintă sume conșiderabile. Suma datoriilor prenotate pe salariile funcționarilor se cifrează cu K 25 milioane, care sumă reprezintă numai datoriile funcționarilor civili, fără oficeri și funcționari comunali, cari încă vor fi luați în conșiderație și fără funcționarii căilor ferate, a căror datorii intenționează a le regula ministeriul căilor ferate independent de ministrul de finanțe. Guvernul a primit deja mai multe oferte, între altele dela un institut de bani vienez, apoi dela privați, cari voiesc în caz de acceptare, a fonda niște consorții, și dela câteva bănci mai mici. Se crede că încă în toamna anului curent pertractările vor lua o formă mai hotărâtă.

Sumar.

Concurența. — Situațiunea economică a României. — *Emigrările.* — Muzeul agricol ungar. — *Jurisdicțiune:* Responsabilitatea membrilor la tovărășii, Publicarea bilanțului pe cale ziaristică, Complezanța în circulațiunea comercială. — *Revista financiară:* Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale:* „Banca populară“, Caransebes, „Brașoviana“, „Frăția“, „Progresul“, „Solidaritatea“, „Tovărășie de conzum și valorizare pe acți“. — *Legislațiune:* Reforma legii de comasare. — *Cronica:* Posturi vacante, Firmă de bancă românească inofenzivă, Datoria comună de stat, Îmbunătățirea sorții funcționarilor.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 26 Iunie 1907.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpes' a virde
A. Datoria de stat ungară.			
4	Renta ung. aur, scut. de dare	111'80	111'70
4	" " Cor. " " "	93'75	94'05
3 1/2	" " " " " " " " " " " "	82'35	82'80
—	Impr. cu premii à 100 fl.	192'50	195'—
4	" p. reg. Tisei și Seghedin, sc. de dare	147'25	146'—
3	Impr. p. regul. Porților de fier. " " "	76'85	76'50
4 1/2	Oblig. de regalii croato-slavone " " "	100'75	100'50
4	" rurale ungare " " "	94'25	94'—
4	" " croato-slav. " " "	—	96'50
B. Datoria de stat austriacă.			
4	Renta unit. conv. în cor, Mai-Nov., sc. de dare	98'30	97'75
4	" " " " Ian.-Iulie " " "	98'20	97'75
4-2	" " " " în hârtie, Febr.-Aug. " " "	99'55	99'50
4-2	" " " " argint April-Oct. " " "	99'70	99'50
4	Losuri din 1860 à fl. 500.—	152'—	153'—
4	" " " " 1860 à fl. 100.—	207'—	211'—
—	" " " " 1864 à fl. 100.—	253'25	256'—
4	Renta austr. aur., scut. de dare . . .	116'55	116'50
4	" " Cor. " " "	98'30	97'75
3 1/2	" " de invest. " " " " " " "	88'20	—
C Alte datorii publice.			
4	Impr. orașului Budapesta din 1903, sc. de dare	93'30	93'40
6	" " " " Viena	102'10	—
4	" " bulgar p. căi ferate din 1889 à frs 125	120'50	120'—
4	Imprumut Temeș-Bega din 1897	93'25	92'75
D. Scrisuri fonciare, obligaț. com., etc.			
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	97'50	—
4	Banca austro-ungară 50 ani în florini	99'55	59'60
4	" " " " 50 ani în coroane	100'45	100'45
4 1/2	Banca comere. ung. Pesta în fl	100'05	100'75
4 1/2	" " " " " " " " in cor.	95'50	95'50
4 1/2	Obl. com. "banca" ung. Pesta cu 10% premie	105'25	106'25
4	" " " " " " " " repl. 60 ani	95'50	95'50
4	Scris. fonc. I Cassă de păstr. patr., Pesta	95'—	96'—
4	Obl. com. " " " " " " " " in cor	95'—	95'—
4	Obl. cu premii I. Cassă de păstr. patr. à K 100	—	110'75
4	Scris fonc Inst. de credit fonciar ungar in cor.	94'70	95'—
4 1/2	Banca ipotecară ungară in cor.	100'50	100'50
4	" " " " " " " " " " " "	95'—	95'25
5	Obl. cu premii Banca "ung. hip" à K 100	—	115'50
4 1/2	" " " " " " " " " " " "	—	101'—
4 1/2	" " " " " " " " " " " "	—	100'—
4 1/2	Cassa de păstrare generală Sibiiu,	100'75	101'—
4	" " " " " " " " " " " "	95'75	96'—
4	" " " " " " " " " " " "	101'50	101'50
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiiu,	101'—	101'—
4	" " " " " " " " " " " "	95'50	95'50
E. Lozuri.			
3	Impr. cu premii Inst. de cred fonc. aust din	268'75	—
3	1880 à fl. 100	—	—
4	Impr. cu premii Inst. de cred fonc. aust. din	277'—	—
4	1889 à fl. 100	—	—
2	Impr. cu premii Banca ung. hipot	248'50	243'—
5	" " " " sârbesc à fres 100 —	101'50	103'—
—	Los. p. regularea Dunării, din 1870 à fl. 100	256'—	—
—	Basilica—Budapesta à fl. 5'—	22'90	24'—
—	Inst. de credit p. com. și indust. à fl. 100—	439'—	439'—
—	Buda. comuna à fl. 40'—	197'—	202'—
—	Pálffy, à fl. 40'—	180'—	180'—
—	Crucea roșie austriacă, a fl. 10'—	46'75	46'—
—	" " " " ungară, à fl. 5'—	28'90	28'75
—	Losurile comunei Viena din 1874 à fl. 100—	471'—	485'—
—	Sanatorium Regina Elisabeta K 5'—	—	9'75
—	Lozuri „Jó sziv”, à fl. 4'—	—	11'—
F. Valute.			
—	Galbini imper pr. bucată	11'39	11'43
—	20 franci aur	19'22	19'22
—	20 marce aur	23'58	23'60
—	Sovereigns pr bucată	24'10	—
—	Ruble hârtie per bucată	2'52	2'53
—	100 Marce hârtie	118'—	118'12
—	100 franci hârtie	—	96'15
—	100 lire hârtie	96'05	96'10
—	100 lei hârtie	—	95'65

Cursul pieții Sibiiu din 28 Iunie 1907.

	se cump.	se vând.
Galbini	K 11'26	11'32
Lei (bilete)	95'—	95'40
Lei (argint)	94'—	95'—
Marce (hârtie sau aur)	117'57	117'97
Napoleon d'or	19'12	19'20
Lire turcești (aur)	21'55	21'75
Sovereigns	23'90	24'10
Ruble (hârtie)	251'50	253'25
Ruble (argint)	246'—	248'—

Bursa de București.

Cursul din 26 Iunie 1907.

Rentă amort., impr. 185 mil. din 1903, 5%	vinde	Lei	102
" " " 274 " " 1890, 4%	"	"	93 1/2
" " " 180 " " 1898, 4%	"	"	89 3/4
" " " seria A. și B. din 1905, 4%	"	"	90 1/8
" " " convertită din 1905, 4%	"	"	90 1/8
Obligațiile Credit. județian și comunal 5%	"	"	102 1/2
Scrisuri fonciare rurale 5%	"	"	102
" " " " " " " " " " " " " 4%	"	"	91
" " " " " " " " " " " " " 5%	"	"	100 1/4
" " " " " " " " " " " " " 5%	"	"	96 5/8

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 26 Iunie 1907.

Grâu de Bănat	per 100 kg. vinde	19'05—19'85
" " Tisa	" " " "	19'55—20'85
" " Pesta	" " " "	19'45—20'30
" " Alba-reg.	" " " "	19'45—20'25
" " Baciea,	" " " "	19'15—19'95
Secară	" " " "	15'65—16'—
Orz	" " " "	13'80—14'40
Ovės	" " " "	15'35—16'—
Porumb	" " " "	11'70—11'90
Rapiță,	" " " "	—
Slănină (clisă)	" " " "	125—139'—
Untură de pore B.-Pesta	" " " "	148—149'—

„SĂTMĂREANA”, institut de credit în Seini.

CONCURS.

Se publică concurs pentru un post de **practicant** pe lângă un salariu anual de 840 coroane.

Reflectanții au să documenteze, că au absolvat cu maturitate o școală comercială superioară și că posed deplin — în scris și vorbire — limba română, maghiară eventual și germană.

Practicantul ales are să-și ocupe postul imediat după alegere sau cel mult până în 1 August a. c. st. n.

După un an de serviciu de probă prestat spre îndestulire practicantul va fi numit oficial cu salariu de 1200 coroane și adaus de salariu în înțelesul statutelor.

Recursele se vor trimite până în 8 Iulie st. n. la adresa: „Sătmăreana”, institut de credit și economii, societate pe acții în Seini (Szinérváralja).

Direcțiunea.

„SOLIDARITATEA“, asociațiune de institute financiare.

CONVOACARE.

Prin aceasta se convoacă adunarea generală de constituire a însoțirii „Solidaritatea“, asociațiune de institute financiare, care va avea loc în Sibiu, în localul institutului de credit și de economii „Albina“, (strada Baier Nr. 1), eventual în Casa Națională, în 16 Iulie n. a. c. la 10 oare a m. cu următorul

Program:

1. Constituirea adunării generale.
2. Raportul fondatorilor despre subscrierile intrate și plățile făcute și darea absolutului pentru fondatori.
3. Deciziune cu privire la constituirea societății.
4. Stabilirea statutelor.
5. Alegerea direcțiunii.
6. Alegerea comitetului de supraveghiere.
7. Fixarea taxelor și diurnelor revizorilor experți.

Nr. 80 (1—1)

În numele fondatorilor:

P. Cosma.

„SEBEȘANA“, societate pe acții în Szász-Sebes.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Sebeșana“, societate pe acții în Szász-Sebes, se invită prin aceasta conform §-lui 19 al statutelor societății la

adunarea generală extraordinară,

care se va ține în Szász-Sebes la 30 Iulie n. a. c. la 2 oare p. m. în localul institutului.

Obiectele:

1. Propunerea direcțiunii pentru înființarea de filiale în comune: 1. Călnic, 2. Drașov, 3. Săsciori și 4. Șugag.

Domnii acționari, cari în sensul §-ilor 23 și 24 din statutele societății voiesc a participa la adunare în persoană sau prin plenipotențiați, sunt invitați a-și depune acțiunile și eventualele dovezi de plenipotență cel mult până în 29 Iulie a. c. la 5 oare p. m. la casa institutului.

Szász-Sebes, la 25 Iunie 1907.

Nr. 81 (1—1)

Direcțiunea.

Banca de asigurare Transilvania.

— Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 5. —

- Asigurări contra pericolului de foc și exploziune.
- Asigurări pe vieață în toate combinațiile.
- Asigurări pentru cazuri de accidente.
- Asigurări contra pagubelor prin grindină.
- Asigurări contra infracției (furt prin spargere de case și locuințe).
- Asigurări de sticle la galantare, etc.

Nr. 2 (26—52)

Pentru bănci de credit condiții foarte avantajoase pentru asigurarea hipotecelor și reduceri considerabile de premii pentru membrii oricărei reuniuni agricole sau tovărășii economice.

Drepturile, datorințele și răspunderea

membrilor din direcțiune

și

Drepturile, datorințele și răspunderea

comitetului de supraveghiere

de

Alfred Kormos,
directorul revistei „Magyar Pénzügy“

traduceri autorizate de

Constantin Popp,

funcționar la Centrala inst. de credit și de econ. „Albina“.

Se pot comanda la traducător în Sibiu sau la Librăria arhidiecezană din Sibiu, cea dintâi cu prețul de K 3.—, iar cea din urmă cu prețul de K 1.50.

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu.
prof. de științe comerciale.

Se poate comanda dela administrația »Revistei Economice«, cu prețul de 1 coronă.

Ioan I. Lăpădatu